

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

06 martie 2019

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în componență:

Președinte – Iurie Diaconu,

Judecători – Ion Guzun și Liliana Catan,

examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar, declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Cahul, Vitali Cebotari, prin care solicită casarea deciziei Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 23 octombrie 2018, în cauza penală, în privința lui

Uzun Ilia XXX, născut la XXX, originar și domiciliat în XXX.

Termenul examinării cauzei:

Instanța de fond de la 08.11.2017 pînă la 07.05.2018;

Instanța de apel de la 29.05.2018 pînă la 23.10.2018;

Instanța de recurs de la 13.12.2018 pînă la 06.03.2019.

Asupra recursului în cauză, în baza actelor din dosar, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Cahul din 07 mai 2018, Uzun Ilia a fost recunoscut vinovat în săvîrșirea infracțiunii prevăzute de articolul 201¹ alin. (1) lit. a) Cod penal, stabilindu-i pedeapsa în mărime de 2 ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

Conform art. 90 Cod penal, pedeapsa stabilită lui Uzun Ilia prin prezenta sentință s-a suspendat condiționat pe o perioadă de probațiune de 2 ani.

S-a respins cererea procurorului privind încasarea de la inculpat în beneficiul statului a cheltuielilor de judecată în sumă de 980,52 lei, ca neîntemeiată.

S-a admis integral acțiunea civilă și s-a încasat de la inculpatul Uzun Ilia în folosul părții vătămate Uzun Lidia prejudiciu moral în sumă de 5 000 lei.

2. Pentru a pronunța sentința instanța de fond a reținut ca fiind constatate următoarele circumstanțe de fapt, la 13 aprilie 2017, în jurul orelor 17:00, Uzun Ilia, aflându-se la domiciliul său, amplasat în XXX, acționând cu intenția directă, a inițiat un conflict cu mama sa, Uzun Lidia, care conform art.133¹ Cod penal, este membru de familie, și dându-și seama de caracterul acțiunilor sale prejudiciabile, i-a aplicat ultimei mai multe lovituri cu pumnul în regiunea feței, cauzându-i vătămare corporală ușoară cu dereglarea sănătății de scurtă durată, în formă de echimoze pe obraz și comoție cerebrală.

3. Nefiind de acord cu sentința, procurorul, a depus cerere de apel, prin care a solicitat casarea acesteia cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care Uzun Ilia să fie condamnat în baza art. 201¹ alin.(1) lit. a) Cod penal, la 2 ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis, cu încasarea cheltuielilor de judecată în sumă de 980,52 lei și admiterea acțiunii civile.

În motivarea apelului, procurorul a invocat că, prima instanță a ignorat prevederile art. 75 Cod penal, ori, pedeapsa stabilită inculpatului Uzun Ilia nu

corespunde gravității infracțiunii comise, circumstanțelor stabilite în cauză și nu a atins scopul pedepsei penale. La emiterea sentinței instanța de fond nu a luat în considerație că inculpatul Uzun Ilia vinovăția nu a recunoscut, nu a manifestat căință. Faptul că în privința acestuia a fost aplicată o pedeapsă blândă, poate încuraja comiterea altor infracțiuni. Reeducarea și corectarea inculpatului Uzun Ilia va fi posibilă doar prin aplicarea unei pedepse mai severe, în formă de închisoare pe termen de 2 ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

Argumentul primei instanței prin care a refuzat încasarea cheltuielilor judiciare de la inculpat, precum că statul are obligația de a demonstra vinovăția persoanei, nu este plauzibil, în situația în care statul și-a onorat această obligație, a demonstrat prin acțiuni de procedură legale vinovăția persoanei, și pentru asigurarea bunei desfășurări a procesului penal a suportat cheltuieli, iar art. 229 Cod de procedură penală indică direct, că condamnatul poate fi obligat la recuperarea cheltuielilor judiciare.

3.1. Nefiind de acord cu sentința primei instanțe, avocatul Reșulschi Galina în numele părții vătămate Uzun Lidia, a depus apel, prin care a solicitat casarea acesteia, în partea stabilirii pedepsei inculpatului Uzun Ilia, cu stabilirea unei pedepse de 1 an închisoare pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 201¹ alin. (1) lit. a) Cod penal.

A invocat că, inculpatul nu a recunoscut vina, nu a recuperat prejudiciul, nu a cerut scuze, nu a întreprins nici o acțiune în scopul de a demonstra instanței că, poate fi reeducat fără izolare. Inculpatul nu a înțeles că, a comis o infracțiune, unde partea vătămată este mama lui, care locuind în vecinătate cu inculpatul este pusă în pericol la noi acțiuni de violență din partea fiului său, dat fiind că ultimul nu a conștientizat că acțiunile de violență în familie se pedepsesc aspru, astfel pedeapsa stabilită nu-și va atinge scopul. Anume statului îi revine obligația de a acționa în scopul garantării dreptului la respectul vieții private și de familie, protecției efective împotriva violenței în familie.

4. Prin decizia Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 23 octombrie 2018, au fost respinse apelurile declarate de procuror și avocatul Reșulschi Galina în numele părții vătămate Uzun Lidia, cu menținerea sentinței.

4.1. Pentru a se pronunța, instanța de apel a menționat că, la pronunțarea sentinței instanța de fond corect a determinat circumstanțele de fapt și de drept și just a făcut concluzia că fapta penală reținută în culpa inculpatului Uzun Ilia din 13 aprilie 2017 a avut loc și a fost săvârșită de către inculpatul Uzun Ilia în circumstanțele descrise mai sus. La momentul judecării cauzei și pronunțării sentinței instanța de fond corect a calificat infracțiunea pe art. 201¹ alin. (1) lit. a) Cod penal.

Aceste împrejurări au fost constatate din totalitatea de probe administrate în cauza penală de instanța de fond și care au fost corect apreciate prin prisma pertinentei, concludenței, utilității și veridicității lor, iar în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor, respectându-se prevederile art.101 Cod de procedură penală.

Instanța de apel a conchis asupra corectitudinii individualizării pedepsei inculpatului Uzun Ilia. La individualizarea și stabilirea categoriei și mărimii pedepsei în privința inculpatului, prima instanță a acordat deplină eficiență prevederilor art.61, 75 Cod penal, a ținut cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, care anterior nu a fost atras la răspundere penală, are la întreținere cinci copii minori, se caracterizează pozitiv, de lipsa circumstanțelor cauzei ce agravează răspunderea, a ținut cont de scopul pedepsei penale îndreptate spre

restabilirea echității sociale, corectarea inculpatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni de către inculpat.

Suspendarea condiționată a executării pedepsei închisorii aplicate inculpatului, reprezintă o soluție de pedeapsă echitabilă și proporțională în raport cu gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite, iar instanța de fond întemeiat a ajuns la concluzia că scopul pedepsei poate fi atins și fără executarea efectivă a acesteia.

Instanța de apel a notat că, pedeapsa penală este echitabilă și atunci când este capabilă de a contribui la realizarea altor scopuri ale pedepsei penale, cum ar fi corectarea condamnatului și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât de către condamnat, precum și de alte persoane, ori, practica judiciară demonstrează că o pedeapsă prea aspră generează apariția unor sentimente de nedreptate, jignire, înrăire și de neîncredere în lege, fapt ce poate duce la consecințe contrare scopului urmărit.

Totodată, instanța de apel a relevat că, aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal - suspendarea condiționată a executării pedepsei nu reprezintă o categorie aparte de pedeapsă, ci o măsură oferită persoanei prin lege de a demonstra că infracțiunea comisă de el este un incident în viața acesteia.

Instanța de apel a considerat că, inculpatul Uzun Ilia nu prezintă pericol social în măsura în care ar urma să fie izolat de societate, or declarațiile martorilor atestă că ultimul nu a manifestat anterior comportament violent față de partea vătămată Uzun Lidia, iar în chestionarul de evaluare a riscurilor este indicat că partea vătămată a fost agresată pentru prima dată, și nivelul de risc a fost evaluat ca unul scăzut /f.d. 11/. Inculpatul nu se află la evidența medicului psihiatru sau narcolog, este pentru prima dată pe banca acuzaților, are la întreținere 5 copii minori, și-a cerut scuze în instanța de apel de la partea vătămată pentru cele comise.

Argumentul procurorului și părții vătămate, precum că inculpatul nu a recunoscut vinovăția, nu a manifestat căință, nu atrage necesitatea stabilirii unei pedepse mai aspre, or aceste elemente de individualizare a personalității inculpatului și-au găsit reflectare în ajustarea pedepsei penale stabilite acestuia. Este eronată interpretarea de către procuror a motivelor pentru suspendarea condiționată a executării pedepsei cu închisoarea (art.90 Cod penal) prin prisma criteriilor de individualizare a pedepsei penale (art.75 Cod penal).

Alegația părții vătămate Uzun Lidia și reprezentantului acesteia, precum că după pronunțarea sentinței inculpatul Uzun Ilia a manifestat comportament violent (a amenințat-o cu răfuiala fizică), nu poate fi luată în considerare în lipsa unor probe pertinente, și se prezintă a fi cu caracter pur declarativ.

Instanța de apel a apreciat ca nefondată solicitarea procurorului privind încasarea de la inculpatul Uzun Ilia în contul statului a cheltuielilor suportate în scopul efectuării expertizelor medico-legale, inclusiv cheltuieli pentru papetărie, în cuantum de 980,52 lei, or aceste sunt cheltuieli efectuate în cadrul urmăririi penale în vederea acumulării probatoriului necesar pentru demonstrarea vinovăției inculpatului în comiterea infracțiunii încriminate.

Instanța de apel a menționat că, prin materialele cauzei s-a constatat cu certitudine, că prin ordonanța ofițerului de urmărire penală din 10.05.2017 a fost dispusă efectuarea expertizei medico-legale, în vederea stabilirii gradului leziunilor corporale cauzate părții vătămate Uzun Lidia (f.d.15); prin ordonanța din 25.08.2017 s-a dispus efectuarea expertize medico-legale suplimentară în vederea stabilirii posibilității apariției leziunilor corporale la partea vătămată Uzun Lidia în urma căderii

și lovirii de podea sau perete (f.d.21); îndreptarea eliberată de ofițerul de urmărire penală la secția medico-legală în vederea stabilirii leziunilor, caracterului lor, localizarea, mecanismul și gradul de gravitate /f.d.5/.

Normele legislației procesual-penale nu stabilesc expres achitarea din contul condamnatului a cheltuielilor judiciare, care se constituie din cheltuieli pentru efectuarea expertizei judiciare. La art.143 alin.(1) Cod de procedură penală sunt enumerate situațiile, când dispunerea efectuării expertizei este obligatorie. Alin. (2) al aceluiași articol prevede achitarea expertizelor judiciare în cazurile prevăzute la alin.(1) din contul mijloacelor bugetului de stat.

Instanța de apel a considerat că, prevederile legale la care face trimitere procurorul mai mult se referă la acțiunea civilă înaintată de către partea vătămată, ori cheltuielile judiciare, care sunt enumerate în dispoziția art. 227 alin.(2) Cod de procedură penală, nu prevăd astfel de cheltuieli pe care procurorul le pretinde să fie încasate. Or, potrivit alin. (3) al aceluiași articol, cheltuielile judiciare se achită din sume alocate de stat, dacă legea nu prevede altă modalitate. Astfel aceste norme procedurale invocate de procuror și respinse de prima instanța în conținutul sentinței atacate, nu reglementează încasarea din contul condamnatului a mijloacelor bănești pentru cheltuieli de expertiză.

Prima instanța a ținut cont de faptul că expertizele judiciare au fost dispuse în cadrul efectuării urmăririi penale, pentru acumularea probatoriului necesar, și aceste cheltuieli sunt trecute în contul statului, și nu urmează să fie puse pe seama inculpatului, or aceste acțiuni țin de activitatea organului de urmărire penală, sarcina căruia este depistarea circumstanțelor care dovedesc comiterea infracțiunii și identificarea făptuitorului, pentru înaintarea învinuirii făptuitorului. Trecerea în contul statului a cheltuielilor în procesul penal se întemeiază în necesitatea desfășurării procesului penal din oficiu, pentru ca nici un infractor să nu rămână nepedepsit.

Afirmând că ”în cazul inculpatului Uzun Ilia, instanța nu a stabilit că încasarea acestora poate influența substanțial asupra situației materiale a persoanelor care se află la întreținerea ultimului”, procurorul omite că sarcina probațiunii îi aparține, și orice circumstanțe pertinente defavorabile inculpatului urmează a fi nu doar invocate, dar și probate de către procuror.

Reieșind din aceste circumstanțe, instanța de apel a considerat oportun de a respinge cerința acuzatorului de stat privind încasarea de la inculpatul Uzun Ilia a cheltuielilor de judecată în mărime de 980,52 lei. Toate aceste cheltuieli judiciare fiind trecute în contul statului, potrivit prevederilor art. 227 alin. (3) Cod de procedură penală.

Circumstanțele enunțate denotă că prima instanță corect a decis suspendarea condiționată a executării pedepsei în privința inculpatului Uzun Ilia, respectând criteriile de individualizare a pedepsei penale.

5. Nefiind de acord cu decizia instanței de apel, procurorul, făcând trimitere al prevederilor art. 427 alin. (1) pct. 6), 10) Cod de procedură penală, declară recurs ordinar, prin care solicită casarea acesteia cu transmiterea cauzei la rejudecare în instanța de apel. Recurentul invoca aceleași motive declarate în cererea de apel, precum că, instanța de apel nu s-a expus motivat asupra prevederilor art. 7, 61, 75, 76 Cod penal, adică nu a efectuat o procedură de individualizare și stabilirea cuantumului pedepsei și neîntemeiat a menținut prevederile art. 90 Cod penal aplicate de prima instanță; recurentul invocă dezacordul cu decizia instanței de apel în partea respingerii

solicitării de a încasa de la inculpat cheltuielile de judecată în suma de 980,52 lei. Totodată, procurorul axându-se la prevederile art. 221 alin. (4), 227 alin. (1), (3), 229 alin. (1) Cod de procedură penală, consideră că, ar trebui de încasat de la inculpatul cheltuielile judiciare.

6. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de către procuror în raport cu materialele dosarului și motivele invocate, Colegiul penal decide asupra inadmisibilității acestuia din următoarele considerente.

Potrivit art. 427 alin.(1) Cod de procedură penală, hotărârea instanței de apel poate fi supusă recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanța de fond ori de apel.

Recurentul a invocat ca temei de casare a deciziei instanței de apel art. 427 alin. (1) pct. 6), 10) Cod de procedură penală, care stipulează că hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel în cazul când instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel și s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.

Analizând temeiurile respective în raport cu motivele invocate în recursul declarat, Colegiul penal constată că acestea nu și-au găsit confirmare la examinarea recursului, ori, din conținutul recursului rezultă că, recurentul critică aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal, față de inculpat și neîncasarea a cheltuielilor de judecată de la ultimul.

În esență, recurentul critică decizia instanței de apel în partea respingerii încasării din contul inculpatului a cheltuielilor de judecată în mărime de 980,52 lei, suportate în cadrul efectuării raportului de constatare medico-legală nr.234 din 18.04.2017; raportului de expertiză judiciară nr.156d din 10.05.2017; raportului de expertiză judiciară nr.291/D din 28.08.2017, cheltuielile constituie 960 lei, iar pentru hârtia și imprimantele ce compun dosarul penal, cheltuielile constituie 20,52 lei, însă Colegiul penal constată că, instanța de apel a motivat cerințele procurorului ce ține de cheltuielile judiciare, fiind expusă soluția în decizie (f.d. 182-185).

Astfel, autorul invocând prevederile art. art. 227 și 229 alin. (1) Cod de procedură penală, solicită încasarea cheltuielilor suportate pentru efectuarea raportului de constatare medico-legală și raporturilor de expertiză judiciară, motivând că legea prevede ca inculpatul să suporte cheltuielile judiciare.

Potrivit art. 229 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de judecată poate obliga condamnatul să recupereze cheltuielile judiciare, cu excepția sumelor plătite interpreților, traducătorilor, precum și apărătorilor în cazul asigurării inculpatului cu avocat care acordă asistență juridică garantată de stat, atunci când aceasta o cer interesele justiției și condamnatul nu dispune de mijloacele necesare. Achitarea cheltuielilor judiciare poate fi suportată și de condamnatul care a fost eliberat de pedeapsă sau căruia i-a fost aplicată pedeapsă, precum și de persoana în privința căreia urmărirea penală a fost încetată pe temeiuri de nereabilitare.

Prin urmare, se atestă că norma dată nu poartă un caracter imperativ, ci unul facultativ, lăsând la discreția instanței de a hotărî asupra chestiunii plății cheltuielilor judiciare ținând cont de împrejurările cauzei și suportării acestor cheltuieli, ori, instanța de apel în cazul dat, just a respins încasarea cheltuielilor de judecată.

Referitor la motivul invocat de recurent prevăzut la art. 427 alin. (1) pct. 10) Cod de procedură penală, Colegiul conchide că nici acest temei nu și-a găsit confirmare, deoarece instanța de apel și-a motivat decizia în conformitate cu art. 417 alin. (1) pct.

8) Cod de procedură penală, astfel, decizia cuprinde temeiurile de fapt și de drept care au dus la casarea sentinței instanței de fond în partea stabilirii pedepsei, or în fapt, decizia instanței de apel corespunde tuturor prevederilor legii de procedură penală, ea fiind legală și întemeiată.

Astfel, referitor la motivul, precum că, instanța de apel incorect a individualizat pedeapsa și greșit a aplicat prevederile art. 90 Cod penal, inculpatului Uzun Ilia, Colegiul penal î-l consideră neîntemeiat.

La acest capitol, Colegiul penal remarcă că, persoanei recunoscute vinovate de săvârșirea unei infracțiuni trebuie să i se aplice o pedeapsă echitabilă, în limitele sancțiunii articolului în baza căruia persoana se declară vinovată.

Conform art. 75 alin. (1) Cod penal, la stabilirea categoriei și termenului pedepsei instanța de judecată are obligația să țină cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuează ori agravează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia.

Potrivit art. 90 alin. (1) Cod penal, la stabilirea pedepsei cu închisoarea pe un termen de cel mult 5 ani pentru infracțiunile săvârșite cu intenție, instanța de judecată, ținând seama de circumstanțele cauzei și de persoana celui vinovat, ajungând la concluzia că nu este rațional ca acesta să execute pedeapsa stabilită, poate dispune suspendarea condiționată a executării pedepsei aplicate vinovatului.

Colegiul penal reține că, la stabilirea pedepsei inculpatului Uzun Ilia, aceasta a ținut cont de principiile de aplicare a pedepsei prevăzute de art. 61 Cod penal, de criteriile generale de individualizare a ei, stipulate în art. 75 Cod penal, de toate circumstanțele cauzei care agravează ori atenuează răspunderea, de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana inculpatului, nu se află la evidența medicului psihiatru sau narcolog, este pentru prima dată pe banca acuzaților, are la întreținere 5 copii minori, și-a cerut scuze în instanța de apel de la partea vătămată pentru cele comise, conform art. 16 Cod penal, infracțiunea prevăzută de art. 201¹ alin. (1) lit. a) Cod penal, face parte din categoria infracțiunilor mai puțin grave, a considerat posibilă corijarea și reeducarea acestuia fără izolare de societate, dispunând suspendarea condiționată a executării pedepsei stabilite pe o perioadă de probațiune de 2 ani, în temeiul art. 90 Cod penal, considerând că aceasta este una echitabilă faței comise.

Reieșind din cele expuse supra, Colegiul penal consideră că instanța de apel și-a argumentat hotărârea, care este în corespundere cu prevederile art. 384 alin. (3) și art. 394 alin. (2) pct. 3) Cod de procedură penală, bazându-se pe materialele cauzei și acordând deplină eficiență prevederilor art. 7, 61, 75, 90 Cod penal.

Respectiv, analizând materialele cauzei și hotărârea instanței de apel, Colegiul penal nu constată vreo eroare de drept gravă ce ar afecta legalitatea hotărârii judecătorești contestate.

În baza celor expuse, Colegiul penal conchide că temeiul invocat de către procuror nu este aplicabil din punct de vedere al prezenței erorilor de drept, care ar da temei de implicare a instanței de recurs în sensul casării hotărârii contestate și, potrivit legii, se dispune inadmisibilitatea recursului, ca fiind vădit neîntemeiat.

7. În conformitate cu art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

DECIDE:

Inadmisibilitatea recursului ordinar, declarat de procurorul în Procuratura de circumscripție Cahul, Vitali Cebotari, împotriva deciziei Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 23 octombrie 2018, în cauza penală, în privința lui **Uzun Ilia XXX**, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă.

Pronunțată integral la **03 aprilie 2019**.

Președinte:

Iurie Diaconu

Judecători:

Ion Guzun

Liliana Catan